

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Peccata venialia fugienda esse propter bona quæ impediunt. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Bern. in
morte Hil
berti.
Aug. lib.
50. hom.
16.

Et sanè Bernardus ait, in purgabilibus locis centupliciter quæ fuerint hic neglecta, redduntur vsque ad nouissimum quadrantem. Et Augustinus: Quanta fuerit peccati materia, tanta & petranscendi mora. Quantum exegerit culpa, tantum sibi ex homine vendicabit quædam flammæ rationabilis disciplina. Hæc etiam pœnam istam non celerem habere durationem aperiunt. Quod verò ad pœnæ acerbiteriam spectat, certum est, animas in purgatorio dirisimis pœnis cruciari. Quippe quæ pœna damni, scilicet diuinæ visionis carentia mulctantur; eximia tristitia ob suum exilium à patria, castigantur, acerbissimo igne torquentur, qui, vt instrumentum Dei ad spiritus suam operationem extendit. Denique tam dura est hæc pœna, & tam acerba, vt in immensum omnes huius vitæ pœnas, & tristitias excedat. Ad quod confirmandum ait Cælius Arelatensis: Ille ipse purgatorius ignis durior erit, quàm quod possit pœnarum in hoc sæculo aut accidere, aut sentiri, aut cogitari. Et Anselmus: Sciendum est, quòd grauior est ille ignis, quàm quicquid homo pati potest in hac vita. Et Augustinus: Et si æternus non sit, scilicet ille ignis, miro tamen modo grauis est, exceditque omnes pœnas, quas aliquis in hac vita passus est. Ista, & multa alia (quæ sciens prætereo) Pates de acerbitate pœnarum purgatorij proferunt; & quidem eò adducta sunt, vt pateat quantum sit damnum ob leuia peccata ab ingressu in patriam impediri, & tam horribili loco, ac tam seuera & diuturna pœna castigari.

Postremum damnum à Laurentio Iustiniano recensitum, est, quòd peccatum leue, sæpe est peccati grauis occasio. Non solum propter conscientiam erroneam, vt ipse ait, qua quis putat se grauius in Deum peccare (iste enim iam non leuiter deliquit, sed grauius) nec solum quia leuia peccata (viam diximus) ad grauia disponunt, verum etiam quoniam qui inuerecundus est in huiusmodi peccatis admittendis, meretur à Deo derelinqui, & in maiora prolabi: in quo sensu nos illud accipimus: Qui in modico iniquus est, & in maiori iniquus est. Sicut enim minores aulicorum incuriæ (si ex paruo amore, & irreuerentia procedant) solent ita regis animum prouocare, vt à negligentibus signa benevolentia auferat, & perseuerantes à suo obsequio repellat: ita hæc leuiora peccata, cum non ab infirmitate, sed à proacacitate, aut ab insigni oscitantia procedunt, solent Domini indignationem excitare, vt tepidos, & suæ perfectionis incuriosos, & sola graua peccata timentes, in ea, quæ timent, iusto suo iudicio ruere, & illis scædari permittat. Timeamus ergo hos modicos sumptus, quibus paulatim substantiam nostram, id est, feruorem charitatis minimum, nam licet modici sunt, possunt sensim ita feruorem minuere, vt charitas fere omnino tepescat, data occasione, deficiat, non habens vires ob culpam nostram, quibus valeat tentationi repugnare. Parua scintilla magnum nonnunquam ignem accendit, quia cadens in materiam dispositam, principium est vehementioris flammæ: & modica etiam negligentia ad maiorem aditum parat, dum in corde tepido, & imperfecto sedem figit, & in consuetudinem venit. Gutta sæpe cadens excauat lapidem, & si id oculis vides quomodo fiat, nequaquam inquiras; & consuetudo leuiter delinquendi, sine vilo timore in hospitium cordis admittit, murum prouidæ circumspectionis suffodit, & foramen hosti ingredi volenti recludit. Ac demum, vt aliquando versuonem septuaginta vitorum sanè venerandam adducamus: Ante contitionem præcedit ruina, & ante

Prout
16. 18.

Lucæ 16.
10.

Ansel. 1.
Cor. 3.

Aug. de
cura pro
mortuis
c. 8.

Cæsar. h. b.
8.

ruinam mala cogitatio.] Hæc namque insipientium oculis parua, non paruum ruinam & casum solet inducere. Vel si mauis: Contitionem præcedit superbia: & ante ruinam exaltatur spiritus. Genus enim quoddam superbiæ & elationis est, non timere minora, quasi parum referat, Domino in minoribus displicere: quam elationem aliquando magna deiectionis est subiecta, ita vt necesse sit ad eam instaurandam non modicè flere, nec modicis laboribus insudare.

Peccata venialia fugienda esse propter
bona, quæ impediunt.

CAPVT XII.

VINQVE damna, quæ aduehunt peccata venialia, in medium protulimus, nunc quinque bona quæ impediunt, breuiter proferamus. Ea autem sunt, quòd tollunt animæ quietem, minuunt verum honorem, inficiunt opera, impediunt dona, & ab itinere perfectionis auocant. Qui internam tranquillitatem, & apud Deum honorem amat; qui suorum operum pulchritudinem; & celestium donorum possessionem diligit, qui ad obtinendam perfectionem anhelat, ista peccata pro sua possibilitate fugiat, ita saltem, vt nunquam sciens, ac volens, & ex mera oscitantia similes defectus ac lapsus admittat.

Impediunt quidem peccata leuia quietem animæ, ac mentis tranquillitatem, quæ in mundicia ac puritate consistit. Nam si beatitudo nostra in hac vita, & in futura tranquillitas nostra est, quoniam in hac vita, vtcunque, & pro vt fieri potest, & in alia perfectè nos fatiat, quis non ex factis Scripturis intelligat, hanc duplicem beatitudinem via ac patria à mentis puritate minimè separari? Quare si hæc puritas sequitur, aut comitatur beatitudinem, etiam sequitur tranquillitatem, atque adeo peccata leuia beatitudini aduersa, etiam quietem mentis impediunt, & eam velut spinas pungentes tranquillam esse non sinit. At beatitudinem huius vitæ (de hac enim nunc loqui volumus, non de perfecta patriæ, quæ nec minimum nauum admittit) leuibus peccatis aliquo modo impediti, ex dictis in superiori volumine fati notum est. Diximus enim, beatitudinem huius vitæ perfectionem ac sanctitatem esse, hanc autem graua peccata destruant, sed leuia fuscant, & à sua pulchritudine detrahunt. Si ergo hæc peccata perfectionem inficiunt, etiam tranquillitatem turbent necesse est, quæ conscientia leuia hæc reprehendentis increpatione confunditur. Attende quem Ecclesiasticus beatum ac scelicem protestetur: Beatus diues, ait, qui inuentus est sine macula. Quisnam est iste diues? An qui aurum & argentum possidet, & qui recondit numismatum plena marsupia? Hunc mundus diuitem vocet, sed tu, ô iuste vir, qui terrena despicias, huiusmodi hominem terrena possidentem nequaquam diuitem reputabis. Quis igitur erit iste diues? Ille sanè, qui, vt Ambrosius ait, diues est Deo, qui virtutem & sanctitatem colit, qui virtutes comparat, opes quidem nunquam perituras. Hic diues tunc beatus est, eam sine macula est, cum scilicet leues etiam maculas diluit, & quantum potest, declinat. Sed idem est vir beatus atque tranquillus; ergo macula beatitudinem commouentes etiam tranquillitatem turbabunt. Et quem etiam sanctus Dauid beatum, & consequenter tranquillum appellat? Nonne qui tempe-

Ecc. 31.
8.

Psal. 136.
9.
Aug. ib.

1. Corin.
10. n. 4.

1. Corin.
1. 12.

Ecl. 45.
2.

1. Reg. 6.
18.

Greg. lib.
3. in 1.
Reg. ad c.
6.

finē paruulos Babylonie filios, id est, motus nostre sensualitatis insurgentes, illidit? Beatus, ait, qui tenebit, & alidit paruulos tuos ad petram.] Qui sunt, inquit Augustinus, paruuli Babylonie? Nascetes male cupiditates. Sunt enim, qui cum veteri cupiditate rixantur. Quando nascitur cupiditas, antequam robur faciat aduersum se mala consuetudo, cum paruula est cupiditas, nequaquam prauae consuetudinis robur accipiat: cum paruula est, elide illam. Sed times ne elisa non moriatur; ad petram elide. Petra autem erat Christus.] Quid est imperfectiones paruulas ad petram elidere? Certè non aliud quam Christi imitatione, & auxilio ab eo nobis dato, necare. Si itaque leuia ista peccata nostram quietem turbant, profectò diuinam etiam contemplationem impediunt, quia Deus oculis non turbidis, sed purgatis & perspicacibus videri potest. Pugnemus igitur aduersus ea, & si non in totum exterminare, ac quantum humana industria auxilio diuinae gratiae fulcita potuerint, ea extenuare curemus. Et sicut, qui vas aureum aut argenteum prius aqua lauit, & luteo deterfit, solet singularem vel minutissimas atomos ex ipso luteo relictas aqua compunctiois lauimus, & sanctis operibus velut linteis absterimus, leues maculas, vt teporem, irreuerentiam, tristitiam, vanitatem, & reliquas huiusmodi ex ipsismet bonis operibus relictas assidua cura & circumspectione dissipemus. Ita fiet vt si non omnino puri ac incoquinati persistiterimus, saltem minor & leuior in dies sit nostra foeditas, quae minus & leuius oculis diuinae maiestatis displiceat.

Minuunt deinde peccata leuia verum nostrum honorem, quem non in alio quam in eo, quod sumus Deo fideles, positum iudicamus. Haec est enim gloria nostra, inquit Paulus, testimonium conscientiae nostrae, quod in simplicitate cordis, & sinceritate Dei, & non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conuersati sumus in hoc mundo.] Et de Mose scriptum est: Similem illum fecit Deus in gloria sanctorum.] Quam gloriam esse conscientiae puritatem, ex Paulo didicimus; eamque Moses esse assequutus, quoniam sanctorum conuersationem & puritatem est imitatus. Hanc gloriam, & hunc honorem verissimum, leuia peccata non tollunt, quia mentis integritatem omnino non destruunt, ac aliquo modo diminuunt, quoniam non nihil saltem à debita fidelitate deficiunt. Ideo que sancti in hac vita, vt non vsque ad fatietatem fideles & puri, se peccatores & debitores quotidie confitentur, & debitum alicuius poenae persoluant. Quod significatum esse in illa redditione tributii pro peccato, quam fecerunt Philistaei, Gregorius existimat. Neque enim contenti pro qualibet vrbe murata, & pro qualibet villa absque muro in deletionem peccati sui, quod aduersus Domini arcam admiserant, murem aureum offerre, etiam pro Abele magno, super quem posuerunt arcam Domini, voluerunt tributum exsoluere. Ille namque lapis, ait sanctus hic Pater, iustos & sanctos significat, qui etiam pro culpis (intelligit quotidianis, & leuib.) Deo satisfaciunt, licet non solum à peccatis magnis per Dei gratiam sint erepti, sed & per magna sanctarum virtutum culmina in eius tabernaculum sunt assumpti. Abel magnum se transgressorem agnoscat, quia per nequitiam Philistinorum arcam tetigit; & quisque iustus se peccatorem fateatur, quia, aut vi aduersario impulsus, aut propria imbecillitate prouocatus, saltem leuiter à diuina lege, ac impositis sibi praecipis, discessit. Profectò magna gloria est sponae si de minimo sit nauo tollendo fo-

Alicita, non vt aliis hominibus pulchra appareat, sed vt viro suo, quem vnice diligit, in magnis & in minimis placeat. Magna etiam gloria est ferui, si minimos defectus in obsequio heri commissos timeat, non ob timorem poenae alicuius, aut ob mercedis obtentum, sed ob amorem, & fidelitatem erga illum, cuius obsequiis se totum addixit. Ita prorsus verissima gloria, & magnus honor iustorum est, cum minimas quasque maculas vitant, cum minima quaeque peccata declinant, non quidem ne puniantur; non, ne praemio gloriae spolientur, sed ne Domino suo, ac dulcissimo Patri displiceant. Si autem id honor sanctorum est, certè illorum erit nonnullum dedecus, cum istos leues defectus non metuant, & multo maius si illos sine timore, & quasi ex industria committunt. Signumque est amoris satis tepidi velle amatum in solis rebus grauibus, & magni momenti non offendere, & in aliis, quae non tanta seueritate praecipit, eius placitum ac voluntatem procaciter violare.

Nec dubium est peccata leuia studiosas actiones inficere, vel quia ipsum hominem ea clicientem foedant, vel quia eadem opera afficiunt, & debito splendore ac perfectione priuant. Cum enim operibus bonis non insident, sed aliunde hominem inquinant, quia ipse, exempli gratia, ineptam cogitationem admittit, aut verbis otiosis habenas laxauit, ex Aggæo non obscure colligitur, ea peccata etiam opera virtutis foedare. Interrogat enim iussu Domini sacerdotes: Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his, nunquid (quod tetigerit) contaminabitur? Illisque respondentibus; quia [contaminabitur:] insert propheta: Sic populus iste, & sic gens ista ante faciem meam, dicit Dominus, & sic omne opus manuum eorum, & omnia, quae obtulerunt ibi, contaminata erunt.] Quid haec significant, nisi quod pollutus & contaminatus peccatis, in suo gradu bona opera polluit, & licet leuiter delinquat, tamen eius opera tanquam ab eo qui immundus est, egressa, minus grata reputabuntur? Quamuis enim, vt Hieronymus ait, sancta videantur specie sui, quae offeruntur à talibus, id est, ab imperfectis, & immundis, tamen, quia tacta sunt ab eo, qui pollutus in anima est, omnia polluentur.] Cibis quidem quamuis de se salubris, ac suauis, duabus de causis minus gratus inuenitur: aut quia ipse insulsius est, & male praeparatus, aut quia in vase immundo nobis offertur. Quare igitur non erunt minus gratæ Domino, quas offerimus, virtutis actiones, si cor nostrum, in quo, velut in catino, offeruntur, peccatis immundum inuenitur? Vbi organum vitiosum est, inquit Ambrosius, quomodo potest cantus non esse vitiosus? De generis materiae decolor partus est.] Homo autem, peccatis licet minoribus, immundus, organum vitiosum est, cum diuinas laudes decantat, & velut mater ignobilis cum partus aliorum operum edit, atque adeo illa à tali organo ac tali principio prodeuntia minus grata esse Deo necesse est. At si peccata leuia ipsis actionibus bonis insideant, vt puta, quia tepide oras, distrahè psallis, sine debita deuotione celebras, non sine tristitia laboras, nec sine repugnantia, & stridore murmurationis obtemperas; quis non agnoscat huiusmodi opera similibus defectibus vndiquaque fuscari? O quam verè possumus inclamare frequenter illud Isaie: Et facti sumus vt immundus omnes nos, & quasi pannus menstruare vniuersae iustitiae nostrae; neque enim nos tantum peccatorum admisione foedamus, verum & bona opera innumerabilibus negligentis inficimus; adeo, vt non semel dixerim Domino, meas quotidianas miseras & culpas lugens,

Aggæi. 2.
n. 14.
Aggæi. 2.
15.

Hier. ib.

Ambrosius in
Psal. 35.
primi-
pro.

Isaia. 64.
6.

quia satis mihi esset, si quotidiana obsequia pro illis satisfacerent, & assiduus religiosæ disciplinæ labor se assiduis negligentis æquaret. Nam si verum est quod dixit Gregorius: Incrementum meritorum quod bonæ vitæ studiis augetur, plerumque mali admixtione retrahitur, & bonum, quod animus operando construit, hoc alia perpetrando pervertit. Quomodo tanta, ac penè infinita negligentiarum multitudo, quam radius diuinæ lucis interdum ostendit, tepidissimas virtutis actiones non superet, & in dies summam debitorum accumulēt?

Et cui alij bono istæ leues maculæ obstant? Certè diuinis donis, quorum acceptionem, ac sponsi desiderati amplexum, impediunt. Dum enim ob quotidianas culpas plectimur, vt ad eas lacrymis, & gemitibus diluendas hortemur, celestium consolationum priuatione castigamur. Quæ culpæ, cum nimis crescunt, & sine timore fiunt, ac sine compunctione, & pœna relinquuntur, mirum est quantum erga nos diuinæ largitatis fontem obturent. Videbis aliquem semper in oratione aridum, in diuinis laudibus desolatam, in Eucharistiæ susceptione durum, & in omni tempore nullo fere gustu celestis consolationis affectum, nulla rerum diuinarum cognitione compunctum, & tantæ paupertatis nullam aliam causam nisi viuendi negligentiam, & incuriam quotidianorum defectuum vitandorum, inuenies. De mure quidem Armenico mandissimo animalculo apud aliquos legitur, quod si ostium cuius luto illinitur, ita, vt non possit sine sui contaminatione venatores effugere; sicut se potius à venatoribus capi, quam suam munditiam luti impuritate sordare. Quod de egressu istius animalis è sua fouea dicitur, de Saluatoris nostri ingressu in animam enuntiare possemus. Quod scilicet videns animam peccatis & negligentis cinctam, & omnes sensus, ac vires defectibus ac sordibus clausas, horret in eam ingredi, & inter tantas sorditates commorari. Idque indicelle videtur sponsa, cum ait: En ipse stat post parietem nostrum respiciens per fenestras, prospiciens per cancellos. Respicit ille per cancellos, dum intrandi, & nos ditandi occasiones inquirat, at pariete culpæ impeditur, vt sua iustitia ita exigente, per nouam gratiam & noua dona intrare non possit. Sed & vnicuique nostrum, inquit Bernardus, qui desideramus aduentum ipsius, puto illum nihilominus post parietem stare, dum corpus hoc nostrum, quod certè peccati est, abscondat interim nobis faciem eius, & præsentiam intercludat. Denique quando sumus in hoc corpore, peregrinamur à Domino, non quia in corpore, sed quia in corpore hoc, quod vtique de peccato est, & sine peccato non est. Et vt scias quoniam obstant non corpora, sed peccata, audi Scripturam: Peccata nostra separant inter nos, & Deum. Et vtinam vnus mihi tantum obster paries corporis, solumque obicem pariat, id quod est in carne peccatum, & non multæ intersint maceræ victorum. Vereor enim ne etiam præter illud, quod in natura est, quàm plurima de propria iniquitate adiecerim, quorum à me interiectu nimium elongauerim sponsum, ita vt si verum dicere velim, post parietes magis mihi illum stare fatear, non post parietem. Peccata itaque ista sponsi Christi ingressum impediunt, quo cum dona celestia nobis veniunt; vnde ipso foras manente, neque per nouam in nos gratiam intrante, necesse est animam multis diuinis donis carere, & multis illustrationibus, ac consolationibus spoliari.

Postremum bonum, cui peccata leuia obsunt, est, quod perfectionis iter ipsa retardant. Nec potest ce-

lenter ad arcem sancti tatis ascendere huiusmodi nexibus compeditus, & his debitorum ponderibus oneratus. Immo nunquam erit perfectus, qui modica etiam peccata numero minuere, & malitia extenuare non curat; quoniam eo ipso quod imperfectiones crescunt, perfectio decrescit, in omnium virtutum exercitatione sita, & charitatis ardor interescit. Quam obrem Dominus ad Iob Patriarcham locuturus, ait illi: Accinge sicut vir lumbos tuos; interrogabo te, responde mihi. Iubet illi non iam lumbos carnis, id est, peccata grauiora, à quibus ipse iam se immunem ostenderat, sed lumbos quoque mentis, præcingere, id est, à modicis defectibus temperare; quia isti defectus instar nebulæ inter mentem nostram, & lucem diuinam intericiunt, & quasi importuni clamores vocis diuinæ, quæ est instar sibili auræ tenuis, auditionem impediunt. Cor namque ad ima depressum nequit in altum oculos mentis attollere, & imperfectiones amans, nequit puritatem perfectè diligere, & manus habens terrenis opibus occupatas, non valet ad cælestes thesauros diripiendos efferre. Ad quam rem asserendam optimè Ricardus Victorinus ait: Anima, quæ ad sublimiorem gradum vult conscendere, etiam multitudinem venialium, & minores concupiscentias debet cauere, vt proficere, & ampliorem gratiam mereatur accipere. Debet enim vitare cogitationes carnales, & vanas, & item cogitationes suspitionis, iræ, & amaritudinis, & huiusmodi. Consolationes etiam terrenas, in cibo videlicet, & potu, in colloquio, in videndo, in audiendo, in curiositate, in vestibus, in somno, in qualibet libertate; quia quantum delectationes istas mortificat, & respuit, & carnaliter consolari renuit, tantum spiritualiter merebitur consolari, & in gratia viuificari. Quantum ab istis vacuum cor reperit gratia, tantum replebit. Quantum caduca ista aliquis contemnit, & supergreditur, tantum ascendit. Quia tantum de inferioribus ad superna pergit. Post mortificationem itaque maiorum peccatorum, etiam minora mortificare, & calcare oportet, proficientem animam, & ad spirituales vitam conscendere volentem. Ita venerabilis Ricardus sententia competum efficitur, operæ pretium esse ei, qui vult ad perfectionem ascendere, non tantum grauiora peccata fugere, sed leuia quoque declinare. Quare à Domino obnixè petendum est, vt has etiam vulpeculas à vinea nostræ animæ abieget, & robur ad eas abigendas, & quotidie exterminandas, ipse concedat. Sancti quoque Patroni nostri interpellandi sunt, vt nos in isto sancto labore adiuuent. Dicendumque illis non sine contritione cordis illud Canticum: Capite nobis vulpes paruulas, quæ demoluntur vineas, nam vinea nostra floruit. Vineam inquam nostram, id est animam nostram, ob cælestes, iam semen diuinæ inspirationis excepit, iam sanctis desideris floret, iam fructus nonnulli pullulant, & spem vindemiæ abundantis ostendunt; iuuare nos, vt vulpeculas istas exterminemus, quæ manifestè vites virtutum corrodunt, & fructus, quos speramus, impediunt. Horum autem adiutorio fulciti, & exemplis animati, has minutias insequamur, vt ex primo vitæ spiritualis gradu, quo maiora peccata vicimus, hæc minora superantes, ad secundum veniamus, vt ex illo felici cursu ad reliquos euolemus.

Greg. 21.
Mor. c. 4.

Vide Pir
rium lib.
13. d.
mure.

Cant. 2.
9.

Bern. ser.
16. in
Canti.

2. Corin.
5. m. 6.

Isai. 59.
n. 2.

Iob. 38. 9.

Ricard. in
Cant. c. 9.

Cant. 2.
nu. 15.